

DOCUMENT DE POZIȚIE AL ASOCIAȚIEI ROMÂNE A PRODUCĂTORILOR INTERNAȚIONALI DE MEDICAMENTE REFERITOR LA PROIECTUL DE BUGET DE STAT PENTRU ANUL 2024

Asociația Română a Producătorilor Internaționali de Medicamente (ARPIM), reprezentând cele mai importante 28 de companii producătoare de medicamente inovatoare salvatoare de vieți, apreciază eforturile autorităților publice din România cu privire la proiectele care vizează creșterea calității vieții românilor implementate în ultimii ani. Salutăm interesul manifestat prin inițierea și adoptarea mai multor proiecte legislative, cu precădere în ultimii ani, în beneficiul pacienților.

Alocarea eficientă cât și sustenabilitatea bugetului alocat sănătății reprezintă un aspect esențial pentru sănătatea românilor și buna dezvoltare a societății. Sănătatea afectează în mod direct atât costurile sociale curente, cât și viitorul societății.

Referitor la proiectul de lege a bugetului de stat pentru anul 2024 și respectiv Anexa nr. 11 a acestuia, publicate în transparență decizională¹ de Ministerul Finanțelor în data de 13.12.2023, și adoptat de Guvernul României în data de 14.12.2023, considerăm că acestea riscă să producă un dezechilibru în accesul pacienților români la servicii de sănătate și medicamente și o nealiniere între prioritățile din sănătate, alocarea și utilizarea resurselor.

Din analiza efectuată la nivelul ARPIM asupra proiectului de lege privind bugetul de stat pentru anul 2024 și a alocărilor prevăzute pentru sănătate pentru anul 2024, și din experiența dobândită în anii anteriori, mai ales în anul 2023, afectat de multiple disfuncționalități de finanțare a medicamentelor și serviciilor medicale, rezultă că acesta nu reflectă nevoile reale ale sistemului de sănătate, cu consecințe negative asupra sistemului de sănătate, dar și a pacienților din România.

De asemenea, lipsa investițiilor în sănătate generează pierderi economice semnificative atât pentru populație cât și pentru economia națională. Finanțarea adecvată a sistemului de sănătate nu este doar o cheltuială, ci o investiție în sănătatea și viitorul societății cu un beneficiu de 2\$, până la 4\$ câștigați pentru fiecare dolar investit în sănătate². Cheltuielile pe cap de locuitor pentru sănătate în România au fost cele mai scăzute din UE în 2021³, conform profilului de țară al României pentru anul 2023, publicat chiar la data trimiterii poziției noastre.

În opinia ARPIM, bugetul alocat sănătății este mai mult decât un instrument de prezentare a veniturilor și cheltuielilor, acesta este fundamentul strategic pentru asigurarea sustenabilității sistemului de sănătate, stabilind obiectivele cheie de finanțare și constituind angajamentul autorităților publice de a finanța politicile și strategiile de sănătate asumate în documentele programatice la nivel național și european, cu efect final asupra accesului la serviciile de sănătate și indicatorii stării de sănătate din România.

¹ [anexa1101_20231208.pdf \(gov.ro\)](#) ; [proiecte-acte-normative - Acasa - MF \(gov.ro\)](#)

² Studiul McKinsey Global Institute – Prioritizing Health

³ <https://www.oecd-ilibrary.org/deliver/f478769b-en.pdf?itemId=%2Fcontent%2Fpublication%2Ff478769b-en&mimeType=pdf>

CONSIDERAȚII DE ORDIN GENERAL

Timpul alocat procesului de transparență decizională a fost inexistent și nu a permis un proces consultativ și participativ, conform legislației în vigoare, în acord cu Legea 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată în 2013⁴.

Implicarea părților interesate în construirea propunerilor de buget este un element fundamental în definitivarea acestuia, bugetul alocat sănătății trebuind să fie aliniat realităților și nevoilor actuale și viitoare ale sistemului de sănătate din România și ale pacienților români. Mai mult, colaborarea cu părțile interesate (dar nu limitat la asociații de pacienți, societăți medicale, industrie farmaceutică, societatea civilă) constituie un proces esențial de comunicare multilaterală. Prin acest proces se pot transmite și primi informații importante cu privire la aspectele menționate anterior care pot contribui, în mod constructiv, la stabilirea premiselor și a evoluțiilor luate în calcul de Guvernul României prin Ministerul Finanțelor, Ministerul Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate. Această lipsă de consultare poate afecta negativ calitatea și relevanța deciziilor luate în privința bugetului pentru sănătate.

Chiar dacă sănătatea este declarată ca domeniu-cheie pentru dezvoltarea societății de către autoritățile publice, în realitate, prin proiectul de buget pentru anul 2024, cheltuielile în sistemul de sănătate sunt subestimate, astfel încât să corespundă veniturilor, care sunt limitate de valoarea redusă a subvențiilor de echilibrare programate, nereflectând prioritizarea acestui domeniu esențial printr-o finanțarea adecvată.

Mai mult, din calculele efectuate de noi, finanțarea sănătății din surse publice este estimată la 4,5% din PIB, nemodificată față de execuția previzionată a anului 2023. În termeni absoluți, sistemul de sănătate din România este finanțat deficitar și necesită măsuri suplimentare pentru creșterea finanțării actuale și viitoare, pentru a acoperi nevoile reale ale sistemului de sănătate.

În aceste condiții, considerăm că finanțarea inadecvată și subdimensionată a sectorului sănătății va pune la risc îndeplinirea priorităților strategice pe termen mediu și a principiilor enunțate de Ministerul Sănătății prin documentul sinteză privind politicile și programele bugetare pe termen mediu ale ordonatorilor principali de credite pentru anul 2024 și în perspectiva anilor 2025-2027.

CONSIDERAȚII DE ORDIN SPECIFIC

- Salutăm creșterea previzionată a veniturilor la bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate (FNUASS) prin contribuțiile angajaților și altor categorii de asigurați, posibilă prin eliminarea excepțiilor la plată a anumitor categorii de asigurați. Această măsură vine să aducă un plus de echitate în ceea ce privește categoriile de asigurați contributory și beneficiari ai serviciilor de sănătate;
- Creșterea cheltuielilor pe capitolul Sănătate din bugetul FNUASS, în general, estimată la aproximativ 4,7% în 2024 față de execuția din 2023, este subevaluată, comparativ cu dinamica multianuală, luând în considerare și faptul că anul 2023 se încheie cu datorii la servicii spitalicești și la asistența în ambulatoriu, reflectate prin valoarea mai mare a creditelor de angajament decât a celor bugetare;

⁴ <https://edirect.e-guvernare.ro/Uploads/Legi/14832/Legea%2052.htm>

- Bugetul alocat medicamentelor compensate (incluse în listele A, B, C1, C3 și D) nu prevede nicio creștere în 2024, deși 28 terapii inovatoare și indicații noi sunt prevăzute să intre în sistemul de compensare în ianuarie și martie 2024 (cu un impact calculat de autorități de 567 milioane lei), iar altele noi vor primi, cel mai probabil, decizii de rambursare în 2024;
- Bugetul alocat medicamentelor incluse în programele naționale de sănătate curative nu prevede decât o creștere simbolică (0,22% față de 2023), similar bugetului alocat medicamentelor compensate cu și fără contribuție personală (creștere de 0,29%), deși și în această situație noi terapii sunt prevăzute să intre în sistemul de rambursare în 2024 iar altele noi vor primi, cel mai probabil decizii de rambursare în 2024; de asemenea, menținând la același nivel bugetul pentru programele naționale de sănătate curative, nu se garantează includerea noilor pacienți diagnosticați în programe.
- Alocările bugetare pentru programele naționale de sănătate curative nu reflectă nevoile reale de cheltuieli, în condițiile în care, având în vedere starea de sănătate a populației României, povara bolilor la nivel național și obiectivele României de a crește speranța și calitatea vieții în România au necesitat și necesită, în continuare, adoptarea de măsuri de politică publică în domeniul sănătății ce implică investiții financiare;
- Totodată, în implementarea Legii nr. 293 / 2022 pentru aprobarea Planului National de Combatere si Prevenire a Cancerului⁵ s-a introdus subprogramul național de testare genetică precum și o serie de investigații paraclinice, care au fost incluse în compensare. În opinia ARPIM, bugetul pentru anul 2024 alocat subprogramului național de testare genetică nu va conduce la operaționalizarea acestuia într-o manieră sustenabilă și va risca să ducă la cheltuirea ineficientă a banului public, prin întârzierea acordării tratamentului ținut adecvat fiecărui pacient.
- Plafonul de contractare pentru contractele cost-volum/cost-volum-rezultat (de 4,3 miliarde lei) este insuficient, fiind identic cu cel din 2023 în condițiile în care în acest an există: noi molecule cu decizie de includere condiționată care așteaptă, de peste 6 luni de zile, iar în unele cazuri, începerea negocierilor nu s-a produs din cauza epuizării plafonului pentru anul 2023, fapt care riscă să se întâmple și cu molecule care vor primi decizii ce vor permite intrarea în procedură de contractare cost-volum/cost-volum rezultat în 2024;
 - o În acest moment, din evaluarea noastră, există aproximativ 80 de contracte care vor intra în proces de renegociere în 2024 și alte 30 molecule/indicații pentru care s-au depus cereri de negociere dar pentru care acest proces nu a demarat încă. În acord cu Strategia Națională de Sănătate, bugetul pentru anul 2024 este necesar să propună intervenții menite să asigure accesul continuu al pacienților la medicamente, în condiții de echitate și siguranță prin asigurarea adecvată cu medicamente, în condiții de predictibilitate și sustenabilitate financiară pentru pacienți, bugetele publice, furnizori și producători.

⁵ <https://lege5.ro/Gratuit/gezdszmzgyte/legea-nr-293-2022-pentru-prevenirea-si-combaterea-cancerului>

În concluzie, în baza datelor disponibile, **consumul de medicamente este așteptat să crească în linie cu nevoile de tratament ale pacienților, înrolarea unor pacienți nou diagnosticați și prevederile ghidurilor de tratament internaționale, iar bugetul prevăzut nu reflectă această evoluție și nici nevoile actuale ale sistemului de sănătate din România, existând pericolul real ca, în a doua parte a anului 2024, CNAS să nu își poată onora obligațiile de credite de angajamente și de plată la timp, după cum s-a întâmplat și în a doua jumătate a anului 2023.**

Investițiile în sistemul de sănătate sunt esențiale pentru îmbunătățirea bunăstării umane și, în același timp, reprezintă un mecanism esențial pentru creșterea veniturilor economiei naționale și a prosperității societății românești. Sănătatea reprezintă o investiție și nu un cost, deoarece există dovezi din ce în ce mai numeroase care arată că o stare bună de sănătate generează venituri mai mari pentru economia națională. O stare bună de sănătate crește productivitatea muncii și îmbunătățește randamentul investițiilor în sănătate. Accesul mai bun la servicii de sănătate și la medicamente duce la o creștere a speranței de viață și a productivității⁶.

Dan ZAHARESCU
Director Executiv ARPIM

⁶ https://www.hsph.harvard.edu/pgda/wp-content/uploads/sites/1288/2013/10/PGDA_WP_31.pdf